

Nederlandse Bijenhoudersvereniging Jaarverslag 2017

Inleiding

Niet eerder in de geschiedenis van de NBV vonden er zulke grote veranderingen in een jaar plaats als in 2017. Het was een heel bijzonder jaar, wat mij betreft. De vereniging kijkt terug op een jaar van transitie en verandering en soms ook noodzakelijke aanpassingen. De hoofdzaken chronologisch op rij.

Per 1 januari ging het Bijenhuis, inclusief de winkel, over in andere handen. Van eigenaar werd de Vereniging huurder van kantoorruimte en vergaderzaal in datzelfde pand. Vanaf dat moment ging de aandacht volledig uit naar de kerntaken, kort samengevat: belangenbehartiger van de imkers en van de honingbij.

In april, tijdens de Algemene Ledenvergadering, namen we afscheid van de voorzitter Jan Dommerholt en de vicevoorzitter Henk Zomerdijk. Beiden hebben zich vele jaren verdienstelijk gemaakt voor de Vereniging. Jan Dommerholt ontving uit handen van de Wageningse burgemeester een koninklijke onderscheiding. Opvolgend voorzitter Wouter Schouwstra begon enthousiast aan zijn taak. Helaas moest hij in september wegens persoonlijke omstandigheden zijn functie neerleggen. Ondergetekende nam, benoemd door de Ledenraad, het voorzitterschap tijdelijk op zich. Marleen Boerjan en Leendert Kamerling versterkten het bestuur.

Tijdens diezelfde ALV werd ook besloten dat het hoogste bestuursorgaan voortaan niet meer de Algemene Ledenvergadering zal zijn, maar een te vormen Ledenraad van maximaal 40 personen. Ik ben er trots op dat een oproep onder de leden zich voor deze functie beschikbaar te stellen geweldig resultaat had. Eind november vond de eerste bijeenkomst plaats waar 38 ledenraadsleden aanwezig waren.

Ondanks alle veranderingen gingen activiteiten gewoon door. Werkgroepen en commissies verrichtten voortreffelijk werk. Het bestuur zette een tandje bij en niet op de laatste plaats mede dankzij de inspanningen van de medewerkers van de NBV werd er veel bereikt.

In de ongeveer 200 afdelingen in het land werden tal van initiatieven op het gebied van ledenbinding, het versterken van de imkerij en verbeteren van dracht en biodiversiteit tot stand gebracht. In toenemende mate is er aandacht voor het wel en wee van de honderden soorten solitaire bijen in ons land. Er werden afgelopen jaar in veel verenigingen opleidingen voor beginners en gevorderden georganiseerd. Ook vonden gespecialiseerde cursussen in koninginnenteelt en voor betere bijengezondheid plaats. En tweeëntwintig leraren Bijenteelt werden opgeleid om beter tegemoet te kunnen komen aan de doorlopende grote vraag om een basiscursus bijenhouden te kunnen volgen. Het houden van honingbijen als belangrijkste bestuivers van onze voedselgewassen staat al jaren volop in de schijnwerpers. Wat mij betreft blijft dat voorlopig zo!

Namens het bestuur,
Bert Willigenburg, interim voorzitter

Inhoud	Bladzijde
1. Ontwikkelingen in 2017	5
2. Belangenbehartiging	8
3. Advisering en begeleiding	9
4. Kennis en informatie	13
5. Beleid	17
6. Communicatie en educatie	18
7. Organisatie en bestuur	21
Bijlagen	

1. Ontwikkelingen in 2017

Nationale Bijenstrategie

De aandacht ging uit naar de toestand van de Nationale Bijenstrategie, dat is geïnitieerd door het ministerie van LNV. Het moet begin 2018 zijn beslag krijgen. De NBV zal zich binnen de bijenstrategie, samen met haar lokale afdelingen, richten op het verbeteren van de biodiversiteit binnen gemeenten. Daarvoor is tot eind 2022 de tijd.

Samenwerking en ontwikkelingen

De doelstelling van de NBV als verbindende factor en stimulator van onderlinge samenwerking van imkers wordt uitgedrukt in het faciliteren van de lokale verenigingen met bijvoorbeeld gedegen onderwijs en het bieden van verschillende communicatieplatformen. Ook zoekt de NBV de samenwerking met andere imkersverenigingen in binnen- en buitenland.

Namens de samenwerkende imkersverenigingen vertegenwoordigt Arie Kreike op Europees niveau de imkerij van Nederland. In 2016 resulteerde dit in een publicatie waarbij de lidstaten nogmaals het belang van de honingbij onderstrepen als belangrijke bestuivers en dat de honingbij een belangrijke bijdrage levert aan het economisch belang van de agricultuur en gezond voedsel. In 2017 werd door de Polish Federation of Agricultural Producers FBZPR en de Copa Cogeca in Brussel nogmaals onderstreept welke vernietigende impact het gebruik van neonicotinoïden in gewasbeschermingsmiddelen heeft op de honingbij. De NBV ondersteunt het werk van Arie Kreike en biedt naast financiële ondersteuning ook input voor zijn werk in de vorm van artikelen en wetenschappelijke stukken.

Op 12 augustus, vóór de eerste vergadering van het bestuur na de zomer, kwam het bestuur en bureaumedewerkers bijeen om zich te oriënteren op de doelstellingen van de beleidsvisie voor de komende periode. In een brainstormsessie werd het in- als externe werkveld grondig onder de loep genomen. Er werd ingezoomd op onder andere informatievoorziening aan leden, belangenbehartiging voor imkers en honingbijen en de NBV als aanjager van nieuwe initiatieven.

Afstoten van Het Bijenhuis

In april 2016 werd het verbouwde Bijenhuis, het onderkomen van de vereniging en haar gelijknamige winkel, feestelijk geopend door de burgemeester van Wageningen en toenmalig vicevoorzitter Henk

Zomerdijk. Tot dat moment was voortzetting van de winkel als onderdeel van de vereniging uitgangspunt. Binnen het bestuur ontstond tegelijkertijd de ambitie duidelijker te gaan focussen op de kerntaken van de vereniging met alle aandacht gericht op de imkerij in ons land. In de zomer van datzelfde jaar werd het bestuur tijdens een rondgang in het land, in deze ambitie gesteund. Het verkopen van het opgeknapt pand inclusief de winkel kwam als meest gunstig uit de bus. Zonder ballast van het onderhoud van het pand en een winkel moeten positioneren in een sterk concurrerend werkveld, zou de vereniging de handen vrij hebben voor waar ze haar bestaansrecht aan ontleent.

Per 1 januari 2017 is het pand, inclusief winkel en voorraden verkocht. De vereniging werd op dat moment huurder van een kantoordeel voor het bureau en flinke zaal ten behoeve van cursussen en vergaderingen. De verkoop was in eerste instantie aan een driemanschap, verenigd in een BV. Dit bleek na een aantal maanden geen goede werkvorm. Een financier heeft vervolgens onder vrijwel dezelfde voorwaarden het geheel overgenomen.

2. Belangenbehartiging

Ledenservice

Het bureau wordt thans door vijf personen bemenst, Frank Moens voor communicatie en PR. Laura Tinholt-Huibers: bureausecretaris. Marga Canters verzorgt de ledenadministratie, redactie *BIJEN*houden en ondersteunt het secretariaat. Riet Oostendorp doet de financiële administratie en sinds december 2017 wordt zij ondersteund door Gerda Veen, die haar in 2018 zal opvolgen. Tezamen komt het personeelsbestand van de NBV thans op ongeveer 3,8 FTE

De medewerkers zijn dagelijks in touw met de serviceverlening aan leden. Dat loopt uiteen van verandering van bijvoorbeeld adresgegevens in het ledenbestand tot het faciliteren van de vergaderzaal voor een bijeenkomst, van ondersteuning van een afdelingsbestuurder voor een ledenlijst tot het aanleveren van benodigde diploma's voor een groep cursisten aan de basiscursus. Begin 2017 ging de speciale website voor het bestellen van promotie- en cursusmateriaal online.

Gedurende de jaarlijkse zwermtijd heeft het secretariaat een sleutelrol bij het verwijzen van publiek naar de juiste imkers die de gevonden zwermen komen scheppen.

De NBV website vormt de spil in allerlei communicatieuitingen met leden, zoals het aanmelden voor landelijke bijeenkomsten en cursussen. Op het cursusplatform waarin jaarlijks ongeveer 200 cursussen worden aangeboden, waarvan bijna de helft basiscursussen, vinden veel imkers en nieuwkomers hun weg.

3. Advisering en begeleiding

Onderzoek en groei bijenstand

Honingbijen zijn belangrijke bestuivende insecten van voedselgewassen en wilde planten. *Bijen@WUR* onderzoekt welke factoren van belang zijn voor de gezondheid van bijen.

De **varroamijt** (*Varroa destructor*) vormt nog steeds een grote bedreiging voor de Europese honingbij. Er is consensus over de multifactoriële oorzaak van de bijensterfte, maar de aanwezigheid van deze mijt in alle bijenvolken zorgt voor een enorme druk op de gezondheid van bijenvolken. Wintersterfte van honingbijen is in veel gevallen toe te schrijven aan varroa in combinatie met secundaire virusinfecties die door de mijt worden overgedragen. Bijen@WUR onderzoekt de gevolgen van deze parasiet voor honingbijen. Een belangrijk onderdeel hiervan is de ontwikkeling en optimalisatie van praktische methoden voor bijenhouders om deze mijt te bestrijden.

De **kleine bijenkastkever** (*Aethina tumida*) is aangetroffen in Calabrië in het zuiden van Italië. Deze voor Europa nieuwe soort parasiteert bijenvolken en kan grote schade aanrichten. De eerste melding van de kleine bijenkastkever werd gedaan op 5 september 2014. In 3 kleine volkjes werden zowel larven als volwassen kevers aangetroffen. Op 11 september 2014 werd bevestigd dat het inderdaad om de kleine bijenkastkever gaat. De kever komt ook voor de Verenigde Staten en Canada. Het is aannemelijk dat de soort zich permanent kan vestigen in Nederland.

In het najaar is op Schouwen-Duiveland (Zeeland) voor het eerst in Nederland de Aziatische hoornaar aangetroffen. Deze exoot vormt een ware bedreiging voor de honingbij. Na een intensieve zoektocht is het nest van deze hoornaar gevonden en is het hoornaarvolk uitgeroeid.

Samen met de NBV, Naturalis en Wageningen Environmental Research werkt Bijen@wur in een consortium dat onderzoek doet naar wintersterfte onder honingbijen in Nederland. Elke partner brengt zijn eigen expertise mee en daardoor kan er uitgebreid onderzoek worden gedaan naar de verschillende factoren, die een rol kunnen spelen. Dit project loopt van 2014 tot 2018 om patronen te ontdekken die consistent zijn door de jaren heen.

Amerikaans Vuilbroed

In Gasselternijveenschemond (provincie Drenthe) is onder bijen een uitbraak van Amerikaans vuilbroed vastgesteld. Amerikaans vuilbroed is een besmettelijke bijenziekte en daarom zijn de besmette bijenvolken geruimd. Om verdere verspreiding te voorkomen, heeft het Ministerie van Economische Zaken een vervoersverbod van drie kilometer ingesteld, dat tenminste 30 dagen heeft geduurd.

De NVWA houdt controle op de bijenvolken die in dat gebied worden gehouden.

Bijengezondheidscoördinatoren

In het land zijn enkele tientallen Bijengezondheidscoördinatoren actief. Zij beschikken over gedegen kennis van bijenziekten, kunnen deze herkennen en weten hoe ernaar te handelen. Met name als het gaat om ernstige epidemische ziekten, zoals het Amerikaans Vuilbroed is snel ingrijpen van belang om verdere verspreiding te voorkomen.

De Bijengezondheidscoördinatoren (BGC) staan ten dienste van de imkers en de bijenhouderij. Jaarlijkse 'bijscholingsdagen' dragen bij aan het op peil houden van de kennis van de coördinatoren en zorgen ervoor dat men op de hoogte is van lopende onderzoeken en van actualiteiten. De onderzoekers van Bijen@WUR spelen een belangrijke rol daarin. Een aantal Bijengezondheidscoördinatoren stuurt Diagnosewerkgroepen aan. Er is overlap in de rol/doelstelling tussen het BGC netwerk en de werkgroepen Diagnose. De coördinatoren weten waar ze met welke vragen terecht kunnen.

Jaarlijks organiseert de commissie Bijengezondheid een bijscholing door middel van de studiedag voor Bijengezondheidscoördinatoren (BGC). In het verslagjaar vond deze plaats op 28 oktober in het Bijenhuis. Er waren ongeveer 45 deelnemers. De laatste jaren staat bijengezondheid centraal in de gehele imkerij zowel in Nederland als in de andere Europese lidstaten. De afgelopen jaren is een tendens waarneembaar, die minder gericht is op bestrijding van plagen en ziekte verwekkers maar verschuift wat richting het telen van resistente bijen. Erfelijke selectie van bijenvolken welke bijvoorbeeld weerbaar zijn tegen varroa stond daarom centraal op deze dag. Voordrachten daarbij werden verzorgd door Dr. Frens Pries en door Johan Calis.

Verbetering van de biodiversiteit

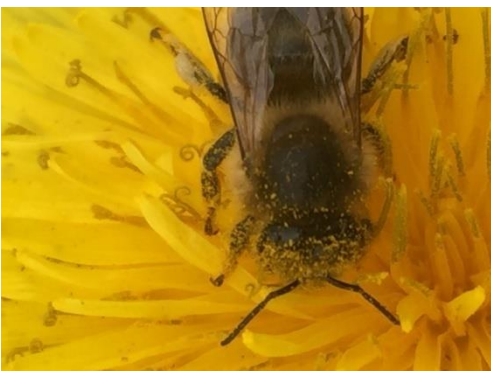
In 2017 hebben 22 gemeenten 7120 m² JUB-NBV-verwilderingbollen toegevoegd aan de eerder geplante oppervlakte. Voor een deel waren het gemeenten die voor het eerst dit mengsel aanplantten en voor een deel was het een aanvulling op eerdere vierkante meters. In totaal is er nu rond 40.000 m² aangeplant als bijdrage aan het totaal van aangeplante gewassen die een voedingsbron voor bijen en andere insecten vormen.

Tijdens de studiedagen zijn in Roermond en in Breda workshops gehouden over de verbetering van de leefomgeving van bijen en de rol die de NBV-afdelingen / -leden daarin kunnen spelen.

Het bestuur van de NBV heeft op initiatief van Aat Rietveld, ambassadeur Biodiversiteit, toestemming gegeven een plan uit te werken dat moet leiden tot de werving en aanstelling van regionale ambassadeurs Biodiversiteit. Het model "bijengezondheidscoördinatoren" en "bijenteeltleraren" vormt hiervoor de basis.

Er zijn op het vlak van verbetering van de leefomstandigheden voor bijen talloze plaatselijke en regionale initiatieven genomen en uitgevoerd. Veelal in samenwerking met natuurorganisaties.

Bestuiving

Het belangrijkste doel van de commissie Bestuiving is het uitwisselen van kennis en ervaring over het gebruik van honingbijen en andere bestuivende insecten voor bestuiving bij gewassen in land- en tuinbouw.

In januari 2017 is in Wageningen een ontmoetingsdag voor bestuivingsimkers georganiseerd. Er waren 90 deelnemers. Onderwerpen waren de praktijk van een bestuivingsimker en het

telen van bijenvolken voor bestuiving. Ook was er gelegenheid voor netwerken en kon men deelnemen aan workshops.

Op de landelijke Aardbeiendag in de Brabanthallen in 's-Hertogenbosch is in samenwerking met de ZLTO voorlichting gegeven over het gebruik van bijen voor de bestuiving bij dit gewas.

In oktober is een nieuwe landelijke bestuivingscursus, onder de vlag van de NBV, gestart. Diverse imkers die deze cursus in het verleden hebben gevolgd, hebben van het verhuren van bijenvolken hun beroep gemaakt.

De schaalvergroting in de land- en tuinbouw gaat in een steeds hoger tempo. Op de moderne, vaak in één teelt gespecialiseerde bedrijven is vaak een groot aantal bijenvolken nodig voor bestuiving. In verenigingsverband kunnen de imkers samenwerken om de gevraagde grote aantallen volken te leveren. Dit gebeurt vooral in het voorjaar voor de bestuiving in de fruitteelt met name bij appels, kersen en peren.

Het aantal (semi-) beroepsmatige imkers die de benodigde grote aantallen bestuivingsvolken, met een bijbehorende service, kunnen leveren neemt toe. Ook komt er meer belangstelling van fruitteelt- en zaadteeltbedrijven voor het gebruik van solitaire bijen voor bestuiving

Voor de arealen van zaadteelt, blauwe bessen, aardbeien onder glas en zoete kersen breiden sterk uit en hierbij zijn honingbijen nodig voor een goede bestuiving.

Zoals ook in andere jaren zijn de richtprijzen voor de verhuur van bijenvolken bij de diverse teelten gepubliceerd in de nieuwsbrief en op de NBV website.

4. Kennis en informatie

Studiedagen

Het thema van de studiedagen 2017 is *Blij met mijn bijen, bijen blij met mij?* Ter voorbereiding op de organisatie van de studiedagen kwam de commissie Studiedagen 3 maal bijeen op het NBV kantoor in Wageningen. In totaal bezochten 474 personen de studiedagen. De kern van deze studiedagen is kennis en inzicht vergroten, het stimuleren van de eigen ontwikkeling in het imkeren. Er is voor gekozen imkers aan het woord te laten over hun eigen ervaring, met als doel nog meer plezier te krijgen in het houden van bijen, maar niet in de laatste plaats dat onze bijen het ook fijn vinden hoe wij ze verzorgen!

Beilen

In Beilen luisterden 145 imkers naar het verhaal van Gervaas en Hillechiena Braun. Zij imkeren op het Landgoed de Braak in Paterswolde sinds enkele jaren. Zij vertelden over hun ervaringen als pas beginnende imkers en hoe zij met vallen en opstaan het vak onder de knie hebben gekregen. Het tweede deel van de ochtend werd ingevuld door een ervaren imker: Ben Som de Cerff. Hij geniet landelijke bekendheid door zijn bijenblog. Hij deelde als zeer ervaren imker zijn bedrijfsmethode.

Boskoop

In Boskoop bij Abderrahim Bouna in het ochtendprogramma het spits af. Abderrahim Bouna is na een carrière als commercieel adviseur nu dé stadsimker van Rotterdam. Zijn voordracht gaat over de *do's en don'ts* bij het bijhouden binnen de bebouwde kom. Waar moet je op letten en wat zijn de risico's? Maar hij belicht vooral de kansen en mogelijkheden en hoe je het leuk houdt voor jezelf en je omgeving. De voordracht is eerder luchtig dan formeel en bedoeld voor de startende imkers. Ben Som de Cerff neemt ook in Boskoop de tweede helft van de ochtend voor zijn rekening. Natuur en bijen zijn zijn passie. "Voor bijen heb je geen eigen grond nodig en ze zijn onbegrensd interessant. Je kunt altijd blijven onderzoeken, studeren en leren."

Breda en Roermond

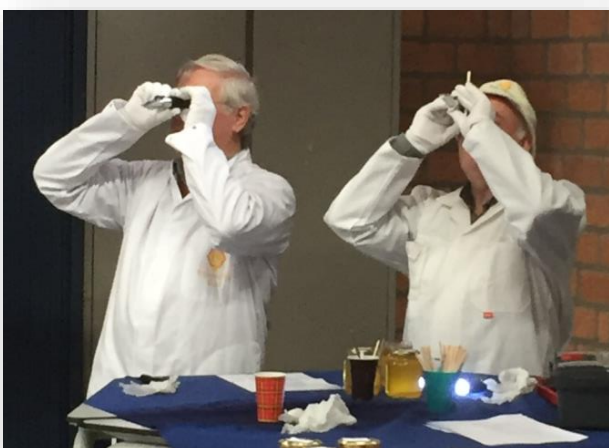
Zowel Breda als Roermond heeft in de ochtend dezelfde sprekers. Cyriel Lendfers zoekt in op de stenen waartegen hij zich heeft gestoten als beginnend imker, evenals de worstelingen en hoe hij tot oplossingen is gekomen. Ook laat hij de route en de zijwegen zien die hij bewust wel en niet ingeslagen is en wat hij hieruit geleerd heeft. Daarnaast houdt hij een vurig pleidooi over het belang van het onder de aandacht brengen van de liefde voor bijen onder de jeugd. Hij doet dat vooral op zijn school, het Citaverde College.

In het tweede deel van de ochtend gaat Henk van Gerwen in op de veranderingen die optreden als je van enkele kasten bijen overstapt op een beroepsmatige of grote manier van imkeren. Daarbij gaat hij in op organisatie, kostprijs, inkomsten en regelgeving waarmee je te maken krijgt. Maar zeker ook op het opzetten van een bedrijfsmethode en een doelstelling voor je manier van imkeren. Plezier in het imkeren moet voorop staan vindt Henk.

Het middagdeel wordt gevuld met korte lezingen (5 per locatie). De onderwerpen sluiten naadloos aan bij het gepresenteerde in de ochtend. Per locatie kunnen deelnemers twee tot drie lezingen volgen.

Keuring Bijenproducten

Op alle vier locaties hebben veel imkers hun producten aangeboden om te worden gekeurd. Over het algemeen zijn er voldoende inzendingen, zodat de keurmeesters van het Bijkersgilde volop werk hebben om al het aangeboden te beoordelen. De uitslag van de keuring is over het algemeen goed tot zeer goed te noemen. Wel zijn er door de keurmeesters van het Bijkersgilde kanttekeningen geplaatst bij onder andere de zuiverheid van de pot en de regels om aan de keuring te voldoen.

Er werd gewezen op het Keuringsreglement dat op de site van de NBV staat. Er wordt ook een beroep gedaan op de deelnemers om ook andere producten

dan honing aan te bieden voor de keuring, zoals propolis, was, maar ook lekkernijen waar honing in is verwerkt.

BIJENhouden

Bijenhouden is het vak- en verenigingsblad van de NBV. Door het verminderen van het aantal edities is de druk op de redactie aanzienlijk verschoven en het is de intentie om de ingeslagen koers vast te houden en iedere twee maanden een goed tijdschrift te publiceren, mede dankzij de hulp van Marga Canters.

De overgang van 8 naar 6 edities per jaar is goed verlopen. Er is hiermee een betere werkverdeling voor alle betrokkenen gerealiseerd. De voorbereiding van de teksten en foto's voor elk nieuw nummer van *BIJENhouden* zijn op deze wijze gescheiden van de afronding en drukklaar maken van het voorafgaande nummer. Logistiek werkt dit ook veel beter.

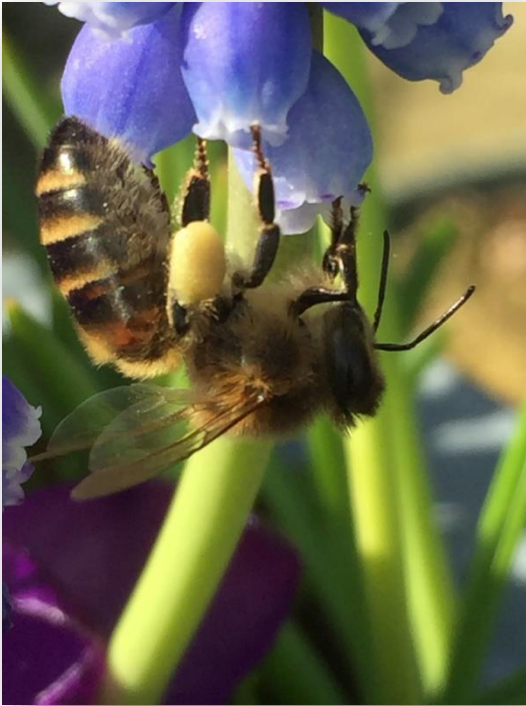
De lay-out is ook duidelijk verbeterd en het tijdschrift ziet er een stuk frisser uit en heeft naast het karakter van een vakblad ook nu meer het karakter van een magazine wat de leesbaarheid en aantrekkelijkheid vergroot heeft. De komst van de beeldredacteur is zeer zichtbaar geworden in alle nummers van 2017. We hebben positieve respons gekregen van de lezers vooral ook over de foto's in de rubriek: 'Bijen op stand'. We hebben met de presentatie van rubrieken nieuwe items geïntroduceerd zoals over jeugdimerij, human interest interviews, 100 jaar terug. 'Niet zonder elkaar'.

De samenwerking tussen de leden van ons redactieteam verliep goed en harmonisch, vooral van belang op het moment dat het alle hands aan dek is om het tijdschrift naar de drukker te krijgen. De bezorging via de post bij de imkers thuis verliep zonder problemen. We hebben dit jaar weer getracht, zowel tekstueel als illustratief, om een goede mix van artikelen over bijen, bijenhouders, bloemenweide, bijenziekten als verenigingszaken te krijgen. In het augustusnummer zijn we vanwege de grote hoeveelheid aangeboden verhalen van 40 naar 48 pagina's gegaan. Het advertentieaanbod bleef op een acceptabel peil.

5. **Beleid**

Meerjarenbeleid

Met de verschuivingen op bestuurlijk en operationeel gebied binnen de Vereniging is geconstateerd dat het meerjarenbeleidsplan niet meer actueel is.

Het meerjarenbeleidsplan is opgesteld aan de hand van vier pijlers; 1. Dienstverlening en Ondersteuning 2. Informatievoorziening, Communicatie & PR 3. Onderwijs, Natuurbeheer & Bijengezondheid 4. Algemeen Beheer & Financiën.

Door het afstoten van het Bijenhuis en de invoering van de Ledenraad is een aantal doelen van de Vereniging behaald waaronder het waarborgen van de financiële gezondheid en het implementeren van beleid. Maar ook minder zichtbare doelen als het groeien van de Vereniging zetten een gestage trend voort. Toen het meerjarenbeleidsplan in 2015 werd geschreven telde onze vereniging ongeveer 6800 leden en thans tellen we ongeveer 7700 leden.

Ook het aanhalen van banden met andere imkerverenigingen en met belangenorganisaties krijgt steeds meer vorm. En hoewel de ambities van de NBV hoger liggen ten aanzien van de samenwerking zien we hier een positieve ontwikkeling.

6. **Communicatie en educatie**

Cursisten

Al enige jaren staat het houden van honingbijen enorm in de belangstelling. Al enige jaren beginnen tussen de 1000 en 1200 mensen aan de basis cursus bijhouden. Gedurende het cursusjaar zijn al deze deelnemers gratis lid van de NBV. De afgelopen jaren heeft de Vereniging stevig ingezet op het opleiden van veel nieuwe leraren, met als gevolg dat dit grote aantal cursisten een plek kan bemachtigen. Met name in de Randstad zijn wachtlijsten ontstaan. Een deel van de cursisten volgt de cursus om meer te weten te komen over honingbijen en bijenteelt, maar niet met de bedoeling zelf bijen te gaan houden. Het merendeel begint wel aan de nieuwe hobby en blijven het jaar na de cursus lid van de Vereniging.

De instroom heeft tot gevolg dat het aantal imkers dat nog maar kort bijen houdt – minder dan vijf jaar - relatief groot is ten opzichte van de rest. Deze groep nieuwkomers heeft veel behoefte aan praktische informatie. Via de digitale websiterubriek Bijenwerk en het BijenBlog wordt die informatie geboden.

Commissie Communicatie

De Commissie Communicatie heeft de uitvoerende taken ondergebracht in werkgroepen. In 2017 kwam de commissie niet bijeen. De samenstelling van de commissie is vernieuwd. Deze omvat een vertegenwoordiger van het bestuur, medewerkers van het secretariaat, belast met communicatiewerk, en vertegenwoordigers van de belangrijkste communicatiemiddelen: blad *Bijenhouden*, digitale nieuwsbrief *Imkernieuws* en *BijenBlog*.

Bijenhouders.nl

De website van de NBV is in toenemende mate de spil als het gaat om uitwisseling van informatie aan leden en belangstellenden. In het najaar is de site geschikt gemaakt – responsive - voor betere presentatie op smartphones en tablets.

Enkele cijfers: het bezoekersaantal neemt nog steeds toe. Afhankelijk van het seizoen zijn er gemiddeld 18.000 bezoekers per maand in de wintermaanden, tot 30.000 in de periode april tot oktober.

Imkernieuws

Per 2017 is het aantal edities van de digitale nieuwsbrief verhoogd van acht keer per jaar naar minimaal elf. Als gevolg van de jaarlijkse instroom van nieuwe imkers neemt het aantal leden dat over een mailadres beschikt toe. Ongeveer 7000 (90%) van de leden ontvingen *Imkernieuws*. Daarnaast stonden circa 1500 externe belangstellenden uit binnen- en buitenland ingeschreven.

Forum BIJENhouden.nl

De NBV draagt de kosten voor hosting van het forum en is er contact met de redactie. Inhoudelijk is de vereniging niet betrokken. Dat het forum in een behoefte voorziet is op te maken aan het gebruik, de toename aan onderwerpen en de hoeveelheid reacties.

Mijn Bijenhouders

Het online verkeer neemt jaarlijks toe. Via *Mijn Bijenhouders* hebben leden toegang tot hun gegevens in de ledenadministratie om bijvoorbeeld woonadres of mailadres aan te passen. Begin 2018 zal ook het online aanmelden verder worden geautomatiseerd en komt er een ledenapp beschikbaar.

BijenkennisNET

In samenwerking met LTO-Noord is in 2013 het platform *BijenkennisNet* in het leven geroepen. *BijenkennisNet* biedt oorspronkelijk imkers de mogelijkheid tot uitwisseling van kennis met andere beroepsgroepen binnen LTO, tot het formeren van discussiegroepen of tot bijvoorbeeld het bieden van een afgeschermd locatie waarin deelnemers bepaalde informatie onderling kunnen delen.

Tot op heden blijft het gebruik achter bij de verwachting bij de oprichting. In 2017 stond het voortbestaan ter discussie. In overleg met netwerkeigenaar LTO is besloten het kennisnet voorlopig voort te zetten.

Bijenblog

Het BijenBlog op de NBV website van imker en bijenteeltleraar Ben Som de Cerff is in het voorjaar 2015 gestart. Het is voortgekomen uit de behoefte van zijn eigen leerlingen op een toegankelijk manier gedurende het jaar van allerlei praktische informatie over het *Bijenhouden* en over de omgeving waarin volken leven te voorzien. Gemiddeld verschijnen er wekelijks twee nieuwe onderwerpen, met andere woorden circa 100 blogs per jaar. Eind 2017 stonden meer dan 2500 deelnemers geregistreerd. Deelnemers kunnen online reageren en vragen stellen aan de blogger.

LOI en presentaties

De achtste Landelijke Open Imkerijdag vond plaats op 8 en 9 juli. Op meer dan 250 locaties hebben individuele imkers, imkerafdelingen of -groepen hun bijenstand opengesteld. De weergoden waren het evenement goed gezind.

Het was écht bijenweer: half bewolkt, zonnetje en een aangename temperatuur tot een graad of 25. Na afloop waren de deelnemende imkers enthousiast over de belangstelling van de bezoekers. Hier en daar viel het aantal bezoekers wat tegen, maar op de meeste locaties was de belangstelling goed tot zeer goed.

Naar schatting werd de Landelijke Open Imkerijdag door 20.000 mensen bezocht. De pers had voorafgaand aan de open dagen de LOI goed aangekondigd. Op de dagen zelf werd er vaak nog verslag gedaan. Ook van deelnemende imkers en verenigingen ontving de NBV bijzonder leuke en enthousiaste verhalen.

Commissie Onderwijs

Gerealiseerde activiteiten in 2017

Het bijenteeltonderwijs binnen de NBV heeft zich verder ontwikkeld. Daarbij heeft de interactie van de Commissie bijenteeltonderwijs met de actieve bijenteeltleraren een positieve bijdrage geleverd.

De commissie Bijenteeltonderwijs heeft het handboek praktijk vorm gegeven. Dit handboek is bedoeld als begeleiding voor de praktijklessen van de basiscursus.

De cursus specialist bijengezondheid, van start gegaan op 26 november 2016 is afgerond. 32 personen hebben tot nu toe het diploma gehaald, waaronder 18 leraren die ook aan de module didactiek hebben deelgenomen.

Website NBV

De commissie bijenteeltonderwijs heeft een eigen plaats op de website van de NBV. Het beheer gebeurt in samenwerking met Frank Moens, Marga Canters en Eric van Oijen.

Cursus Bijenteeltleraar A 2016-2017

In 2017 diplomeerden 22 nieuwe leraren bijenteelt. De opleiding nieuwe stijl biedt een breder scala aan en is meer gericht op in het stand houden van en bevorderen van bijengezondheid.

Lerarendag 2017

De jaarlijkse landelijke bijscholingsdag voor leraren werd bezocht door 70 docenten.

Aan de orde kwamen:

- Het examen als afsluiting van de basiscursus.
- Lezingen door Bijen@wur medewerkers Sjef van der Steen - Varroabestrijding op stand en Coby van Doremalen – Varroa en bijenhouderij in transitie.

Ontwikkeling cursussen

De commissie Bijenteeltonderwijs heeft het praktijkboekje verder ontwikkeld door het op te splitsen in twee delen. Een werkboek en een deel met uitgebreide informatie betreffende de praktijkhandelingen.

Cursussen

In totaal zijn er in 2017 in het kader van de regeling bijenteeltonderwijs 90 basiscursussen gegeven met ongeveer 1200 cursisten. Verder 9 vervolgcursussen met 120 deelnemers. Ook in 2017 kregen cursisten van basiscursussen uit het oogpunt van PR gratis het lidmaatschap van de NBV aangeboden, inclusief toezending van *BIJENhouden*.

Jeugd

De NBV kent ongeveer 150 jeugdleden die vaak met hun ouders lid van de Vereniging zijn. In verschillende afdelingen is er bijzondere aandacht voor deze leden door het aanbieden van passende opleidingen en mogelijkheden om zichzelf te ontwikkelen als imker. De jeugdimmers hebben weliswaar een volwaardige plaats in onze Vereniging maar hun positie is niet geborgd in de Vereniging.

IMYB

Al enkele jaren ondersteunt de NBV het werk van de International Meeting of Young Beekeepers (IMYB) en sinds 2017 ook het aan de IMYB gelieerde “Swarming”. In 2017 is besloten dat beide projecten volwaardig gaan resideren onder de NBV-vlag.

Ook dit jaar ging een delegatie van jongere imkers onder leiding van Baldi Dekker en Leon Gutz naar de International Meeting die gehouden werd in Marlborough (UK). De meeting werd gehouden van zes tot negen juli. Emiel Wolfs, Roos van der Gaag en Vera van der Westerlaken vertegenwoordigden Nederland in de competities. Emiel eindigde als hoogste op plaats 24 met 444 punten in het klassement. Zijn inspanningen en enthousiasme leverden nationale interesse van de pers op en hij had een interview op radio 3FM.

Swarming

Het Swarming project betreft een door de Europese Unie (Erasmus programma) gesteund project. Het richt zich internationaal op jonge imkers van 16 tot ongeveer 24 jaar. Naast het meer aandacht vragen voor de imkerij onder de doelgroep richt het project zich op het ontwikkelen van organisatorische vaardigheden onder de jongeren en op het ontwerpen van lesmateriaal voor beginnende en ervaren imkers.

Van 17 tot en met 22 mei werd in dit kader een internationale bijeenkomst georganiseerd, waarvoor ook een Nederlandse groep jongeren was uitgenodigd.

7. Organisatie en bestuur

Algemene ledenvergadering/ Ledenraad

Tijdens de ALV van 22 april 2017 heeft de vergadering met ruime meerderheid ingestemd met een ingrijpende statutenwijziging die het instellen van een Ledenraad mogelijk maakt. De Algemene Ledenvergadering heeft plaats gemaakt voor de Ledenraad als hoogste besluitvormend orgaan van de Vereniging. De Ledenraad bestaat uit 40 leden en komt minimaal twee keer per jaar met het bestuur bijeen.

De veertig leden vertegenwoordigen elk ongeveer evenveel leden en hebben een directe link met een regionale groep. Hoe meer leden onder de groep vallen, hoe meer Ledenraadsleden de groep kan voordragen voor de Ledenraad.

De wens de communicatielijnen binnen de vereniging kort te houden, meer inbreng vanuit leden in het reilen en zeilen van de NBV te stimuleren en besluitvaardiger te kunnen opereren, lag ten grondslag aan het oprichten van de Ledenraad. Zaterdag 11 november 2017 was het zover. NBV voorzitter Bert Willigenburg verwelkomde de bijna veertig Ledenraadsleden. Zij waren officieel in functie bij het aannemen van de vernieuwde statuten. Daarmee voltooide de Ledenraad het proces dat in het voorjaar van 2014 in gang was gezet.

Voorzitter Bert Willigenburg zag deze eerste bijeenkomst als een nieuwe start van de NBV. Niet gebonden aan een winkel en bijbehorend gebouw kan de Vereniging zich geheel richten op de imkerij, zowel intern naar de leden, als extern naar overheden en andere belanghebbenden.

Elk Ledenraadslid komt voort uit een van de 20 NBV-groepen in het land. Het aantal Ledenraadsleden per groep is afhankelijk van het aantal NBV-leden van de groep.

Groep	Ledenraadsleden
Achterhoek	Frans Kapsenberg, Kees de Lind van Wijngaarden, Paul Meessen
Baronie	Ruud Heijmann
Drenthe	Jans ter Bork, Roel Broekman
Flevoland	Hajo Witzel
Friesland	Klaas de Jong, Klaes Jellema
Gelders Rivierengebied	Wouter Strik
Groningen	Harry Rijf, Peter Veenstra
Limburg	Henk van de Ven, Stephan Gross, Henk van Gerwen
Midden-Brabant	Henri Hoskam
Noord-Holland	Rob Overpelt, Jaap Jager, Cynthia Lionahr-Vernie, Frens Pries, Ben Bus
Noord-Oost Brabant	Paul van Doremalen
Overijssel-Oost	René Pruyzers, Wilma Schrotenboer
Overijssel-West	Veronique Hendriks
Utrecht	Kees de Vries, Marco Kraakman
Veluwe-Noord	Adrie Hottinga
Veluwe-West	Ronald Floor
Veluwe-Zuid	Tineke Brascamp-van der Lee, Paula Swenker, Ab Tromp
Zeeland	vacature
Zuid-Holland	Jan van der Stelt, Willy Bos, Arie van Dijk, vacature, vacature
Zuid-Oost Brabant	Willem van Erk, Sjak van Hoof

BIJLAGEN

NBV-bestuur 2017

- Jan Dommerholt – voorzitter (afgetreden tijdens de ALV in april)
- Henk Zomerdijk – vicevoorzitter (afgetreden tijdens de ALV in april)
- Wouter Schouwstra – secretaris, vervolgens voorzitter (april tot september)
- Bert Willigenburg – penningmeester en interim voorzitter (vanaf september)
- Marleen Boerjan – secretaris (vanaf april 2017)
- Leendert Kamerling (vanaf april 2017)
- Wilfred Muis
- Jan Schrage
- Vincent Sterring Schouten
- Jacqueline Hill- Rijsbergen (teruggetreden in december)

Commissies en werkgroepen in willekeurige volgorde

Commissie Studiedagen

Jan Schrage (vz) - NBV bestuur
 Wim Backx (notulist)
 Hein Kohlmann
 Eckhard Sambeth
 Aat Rietveld,
 Jaap Smit,
 Henk Büter
 Henk Mezger
 Bert Willigenburg - NBV bestuur
 Jan Slots
 Annet Kunneke

Commissie Koninginnenteelt

Gerrit Jan Schreuder (vz)
 Marie José Duchateau,
 Vincent Sterring – NBV bestuur
 Piet Verkooijen

Werkgroep Open Imkerijdag

Wim Oerlemans (vz)
 Frank Moens - medew. NBV
 Laura Tinholt - medew. NBV
 Henk van Berkel
 Albert Kerklaan

Commissie Bestuivingsimkers

Joep Verhaegh, (vz)
 Christ Smeekens (secr.)
 Johan Calis
 Robert Schuurmans
 Roeland Segers
 Leendert Kamerling – NBV bestuur

Commissie Communicatie

Jan Schrage (vz) – NBV bestuur
Frank Moens (communicatiemedew. NBV)
Laura Tinholt (bureausecr. NBV)
Kees van Heemert (hoofdred. BIJENhouden)
Ben Som de Cerff (BijenBlog)
Wim Joosten (forum BIJENhouden.nl)

Commissie Bijengezondheid

Wilfred Muis (vz) – NBV bestuur
Jan Kruit
Henk van der Scheer
Rob Veldhuizen
Roel Paauwe
Jan Piet Frens
Marcel Simon

Werkgroep Internationaal

Leendert van 't Leven (vz)
Bert Willigenburg – NBV bestuur
Wietse Bruinsma
Taas van Herpen
Klaas van der Lee
Kees Veldkamp

Commissie Onderwijs

Wim van den Oord (vz)
Marie José Duchateau (vice vz)
Mari van Iersel (secre.)
Herman Radstake (penn.)
Eric van Oijen
Klaas Sluiman
Jos Römgens
Wilfred Muis – NBV bestuur

Redactie vakblad *BIJEN*houden

Kees van Heemert (hoofdredacteur)
Wietse Bruinsma (eindredacteur)
Bart de Coo
Henk van der Scheer
Rob Veeneklaas
Marga Canters (Redactiesecretaris)

Medewerkers van de NBV

Laura Tinholt- Huibers:	Bureausecretaris
Marga Canters:	Redactie Bijenhouden Ledenadministratie
Frank Moens:	Communicatie
Riet Oostendorp:	Financiën
Gerda Veen:	Financiën Ledenadministratie (vanaf december)

Colofon

Samenstelling: Vincent Sterring Schouten en vertegenwoordigers van diverse commissies
Redactie: Frank Moens